

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

A. MECHANIKA

Test 13

A gravitaációs gyorsulást $g = 10\text{m/s}^2$ értékűnek vesszük.

I. Írjátok le a válaszlapra az 1-5 kérdésekre adott helyes válaszoknak megfelelő betűjelet. (15 puncte)

1. Egy rugót $\Delta\ell$ -lel megnyújtunk és ebben az állapotban tartjuk egy $\vec{F}$ erő hatására. Ha az alakító erő értéke $2\vec{F}$, a rugó megnyúlása egyensúlyi állapotban:

- a. 0   b. $\frac{\Delta\ell}{2}$ c. $\Delta\ell$ d. $2\Delta\ell$.   (3p)

2. A alábbi fizikai mennyiségek közül skaláris mennyiség:

- a. sebesség   b. gyorsulás   c. tömeg   d. erő   (3p)

3. Egy lejtőn szabadon engedett test egyenletesen ereszkezik le. Ha ezt a testet állandó nagyságú sebességgel húzzuk fel ugyanezen a lejtőn, a lejtő határfoka:

- a. 100%   b. 75%   c. 50%   d. 25%   (3p)

4. A mechanikai teljesítmény mértékegysége az S.I.-ben:

- a. W   b. $\text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-2}$ c. kWh   d. $\text{N} \cdot \text{m} \cdot \text{s}$ (3p)

5. Egy m tömegű testet függőlegesen felhajtunk a földről v_0 kezdeti sebességgel, a Föld egyenletesnek tekintett gravitaációs terében. A test a maximális h magasságba jut fel a felhajtási ponthoz képest. A föld felszínén a gravitaációs helyzeti energiát nullának tekintjük. Elhanyagolva a levegő részéről jelentkező súrlódási erőket, a test összenergiáját kifejező összefüggés:

- a. $mgh + \frac{mv_0^2}{2}$ b. mgh c. $\frac{mgh}{2} + \frac{mv_0^2}{2}$ d. mv_0^2 (3p)

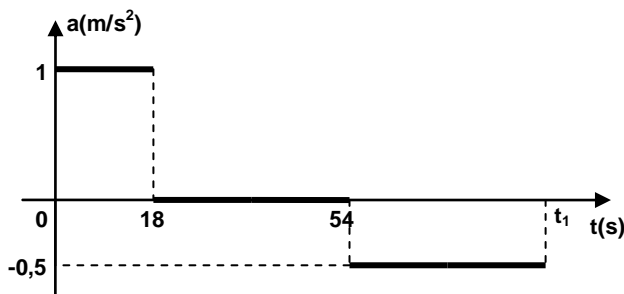
II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

A mellékelt ábrán egy metroszerelvény gyorsulásának változását ábrázolták az idő függvényében, miközben egyenes vonalú mozgást végez két megálló között, nyugalomból való indulástól egész a megállásig, t_1 pillanatban. A metroszerelvény össztömege $M=200\text{t}$.

Határozzátok meg:

- a. a metroszerelvény által elért maximális sebességet;
b. az első 18 s-ban ható eredő erő által végzett mechanikai munkát;
c. a metroszerelvény által a két állomás között megtett utat;
d. a két állomás között az utazási időt.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

Egy m tömegű testet állandó sebességgel húzzuk fel egy lejtőn egy $\vec{F}_1$ húzóerő segítségével, amely párhuzamos a lejtővel. Ha az $\vec{F}_1$ húzóerőt helyettesítjük az $\vec{F}_2 = \frac{\vec{F}_1}{2}$ erővel, melynek azonos az iránya és az irányítása, mint az első erőnek, a test állandó sebességgel kezd ereszkegni a lejtőn. A lejtő szöge a vízszintessel $\alpha = 30^\circ$. A lejtő és a test közötti csúszó súrlódási együttható értéke μ .

- a. Ábrázoljátok egy rajzon a testre ható összes erőt mikor húzzuk fel a lejtőn az $\vec{F}_1$ hatására.
b. írjátok fel a súly $\vec{G}_p$ és $\vec{G}_n$ összetevőinek nagyságának kifejezéseit, amelyek a lejtő irányával párhuzamosan, illetve a felületére normálisan hatnak, a test tömegének és a lejtő α szögének függvényében
c. Határozzátok meg a lejtő és a test között ható csúszó súrlódási együttható értékét.
d. Számítsátok ki a test gyorsulását a test felhúzásakor a lejtőn, ha az $\vec{F}_1$ și $\vec{F}_2$ erők egyszerre hatnának.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

B. TERMODINAMIKA ELEMEI

Test 13

Adott az Avogadro féle szám $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$, az egyetemes gázállandó $R = 8,31 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$. Adott állapotú ideális gáz állapotváltozói között érvényes a következő összefüggés: $p \cdot V = \nu RT$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 puncte)

1. Egy ideálisnak tekintett gáz, melynek moláris tömege μ , T hőmérsékleten és p nyomáson van. A gáz sűrűsége:

- a. $\rho = \frac{pV}{\nu R}$ b. $\rho = \frac{p\mu}{RT}$ c. $\rho = \frac{RT}{p\mu}$ d. $\rho = \frac{m}{\mu} RT$ **(3p)**

2. Azonos mennyiségű ideális gáz négy különböző termodinamikai folyamatban részt, amelyek a mellékelt ábra p - T diagrammájában vannak ábrázolva. A legnagyobb térfogatban végbemenő folyamat:

- a. 1   b. 2   c. 3   d. 4   **(3p)**

3. Adott mennyiségű ideális gáz izoterm kiterjedésben vesz részt. A folyamat során:

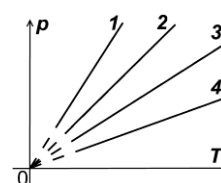
- a. a gáz belső energiája csökken
b. a gáz hőt vesz fel
c. a gázon mechanikai munkát végeznek
d. a gáz térfogata csökken   **(3p)**

4. Egy test által kapott hő mértékegysége és az anyagának fajhőjének mértékegységének aránya :

- a. $\text{J} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$ b. $\text{kg}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$ c. $\text{kg} \cdot \text{K}$ d. $\text{mol} \cdot \text{K}$ **(3p)**

5. Adott mennyiségű ideális gázt olyan termodinamikai folyamatnak vetnek alá, melyben a p nyomás egyenes arányban változik a gáz V térfogatával. A gáz hőmérséklete egyenesen arányos a:

- a. $\sqrt{V}$ b. V c. $\sqrt{V^3}$ d. V^2 **(3p)**

vesz

(3p)

(3p)

(3p)

(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

Egy bűvárpalack térfogata $V = 8,31 \text{ dm}^3$ és $p_{\text{max}} = 2,0 \cdot 10^7 \text{ Pa}$ maximális nyomást bír ki. A palackot oxigén ($\mu_{\text{O}_2} = 32 \text{ g/mol}$) és nitrogén ($\mu_{\text{N}_2} = 28 \text{ g/mol}$) keverékével töltik meg $p = 1,5 \cdot 10^7 \text{ Pa}$ nyomáson. A keverék moláris tömege $\mu = 29 \text{ g/mol}$. A palack és a benne levő gázkeverék hőmérséklete $t = 27^\circ\text{C}$. Tekintsétek a palackban levő gázkeveréket ideálisnak és a palack zárva marad. Határozzátok meg:

- a. a palckban található molekulák számát;
b. azt a maximális hőmérsékletet, ameddig a palackot fel lehet melegíteni;
c. egy nitrogén molekula tömegét;
d. a palackban található oxigén tömegét.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

Ideális, ν mennyiségű gáz kezdetben A állapotban van, amelyben a nyomása $p_A = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ és térfogata $V_A = 2 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3$. Egy körfolyamatban vesz részt, amely áll: egy AB izoterm kiterjedésből, melynek során a gáz térfogata háromszorosára nő, egy BC izobár összenyomásból és egy CA izochor melegítésből. Az izochor mólhő $C_V = 5R/2$. Adott $\ln 3 \cong 1,1$.

- a. Ábrázoljátok a gáz által leírt körfolyamatot p - V koordináta rendszerben.
b. Határozzátok meg a gáz belső energia változását a BC folyamatban.
c. Számítsátok ki a gáz által a külső környezettel cserélt össz mechanikai munkát egy körfolyamat alatt.
d. Határozzátok meg egy körfolyamat alatt a gáz által felvett hő és a leadott hő moduluszának $Q_{\text{primit}} / |Q_{\text{cedat}}|$ arányát.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

C. AZ ELEKTROMOS ÁRAM ELŐÁLLÍTÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

Test 13

Legyen az elektron töltése $e = 1,6 \cdot 10^{-19}$ C

I. Írjátok le a válaszlapra az 1-5 kérdésekre adott helyes válaszoknak megfelelő betűjelet. (15 puncte)

1. Ha a jelölések megegyeznek a fizika tankönyvekben használt jelölésekkel, $I^2 \cdot \Delta t$ -vel kifejezett fizikai mennyiség mértékegységét az alábbi formában írhatjuk:

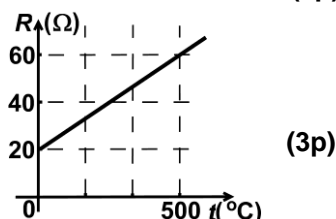
- a. $J \cdot V$ b. $J \cdot \Omega^{-1}$ c. $V \cdot \Omega$ d. W   (3p)

2. Ha egy fémes vezetőkön $I = 32$ mA erősségű egyenáram halad át, akkor a vezetők keresztmetszetén időegység alatt áthaladó elektronok száma:

- a. $2 \cdot 10^{17}$ b. $5 \cdot 10^{17}$ c. $2 \cdot 10^{18}$ d. $5 \cdot 10^{18}$ (3p)

3. Fémes vezetőkben a szabad elektromos töltések:

- a. ionok
b. elektronok és negatív ionok
c. elektronok
d. elektronok és pozitív ionok.

4. A mellékelt ábra egy elektromos izzó izzószála elektromos ellenállásának a hőmérséklettől való függését ábrázolja. Az ellenállás hőmérsékleti együtthatója egyenlő:

- a. $2 \cdot 10^{-3} K^{-1}$ b. $3 \cdot 10^{-3} K^{-1}$ c. $4 \cdot 10^{-3} K^{-1}$ d. $8 \cdot 10^{-3} K^{-1}$ (3p)

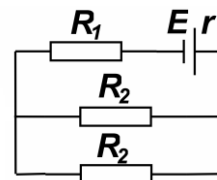
5. Egy r belső ellenállású áramforrásra kapcsolt R_1 ellenállás teljesítménye P . Az ellenállást kicseréljük egy R_2 ellenállásra. Az áramforrás által leadott teljesítmény szintén P lesz ezen az ellenálláson is. Az R_2 ellenállást kiszámíthatjuk az alábbi összefüggéssel:

- a. $R_2 = R_1^2 \cdot r^{-1}$ b. $R_2 = R_1 \cdot r$ c. $R_2 = r \cdot R_1^{-1}$ d. $R_2 = r^2 \cdot R_1^{-1}$ (3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

Egy $E = 9$ V elektromotoros feszültségű és $r = 1 \Omega$ belső ellenállású elem táplálja a mellékelt ábrán lévő áramkört. A külső áramkör eredő ellenállása $R_e = 9 \Omega$, az 1-es ellenállás elektromos ellenállása pedig $R_1 = 4 \Omega$. Határozzátok meg:

a. az elemen áthaladó elektromos áram erősségét;

b. a króm-nikkel huzalból ($\rho = 1,1 \cdot 10^{-6} \Omega \cdot m$) készült R_1 ellenállás hosszát, tudva azt, hogy a huzal keresztmetszete $S = 1,1 \text{ mm}^2$;

c. az R_2 ellenállás értékét;

d. az elemen áthaladó elektromos áram erősségét, ha az elem kapcsaira egy elhanyagolható ellenállású vezetőt kapcsolunk.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

Két izzó, melyek teljesítménye $P_1 = 6$ W, illetve $P_2 = 9$ W, $U_n = 6$ V nominális feszültségen működnek. Az izzókat párhuzamosan kötjük. Majd a párhuzamos kapcsolással sorosan bekötünk egy változtatható ellenállást. Az így kapott áramkört egy elemmel tápláljuk. A elem $n = 5$ sorba kapcsolt áramforrásból áll. Egy áramforrás elektromotoros feszültsége E_0 és belső ellenállása $r_0 = 0,9 \Omega$. Azt tapasztaljuk, hogy az izzók jól működnek, ha az ellenállás értékét $R_x = 1,1 \Omega$ -ra rögzítjük. Határozzátok meg:

a. a két izzó által két óra alatt elfogyasztott elektromos energiát

b. Az elem kapcsain mért feszültséget;

c. egyetlen áramforrás E_0 elektromotoros feszültségét;

d. az adott helyzetben, az elemnek a külső áramkörbe leadott hatásfokát.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

D. OPTIKA

Test 13

Legyen: fény sebessége vákuumban $c = 3 \cdot 10^8$ m/s, Planck állandó $h = 6,6 \cdot 10^{-34}$ J · s.

I. Írjátok le a válaszlapra az 1-5 kérdésekre adott helyes válaszoknak megfelelő betűjelet. (15 puncte)

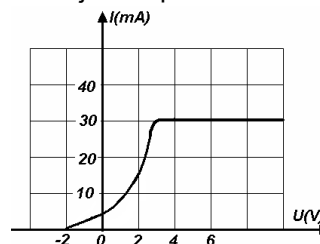
1. Egy közeg abszolút törésmutatója:

- a. egyenlő a vákuum törésmutatója és az adott közeg törésmutatója közötti aránnyal
- b. egyenlő az adott közegben lévő fénysebesség és a vákuumban lévő fénysebesség közötti aránnyal
- c. egy egynél kisebb szám
- d. egyenlő a közegnek a vákuumra vonatkoztatott relatív törésmutatójával. (3p)

2. A mellékelt ábrán az áramerősség függését ábrázolták egy fotocella anódjára és katódjára kapcsolt feszültségének a függvényében. A zárófeszültség modulusza::

- a. 0V
- b. 2V
- c. 6V
- d. 30V

(3p)

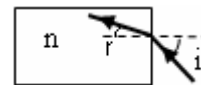
3. Két síktükör egymással 90° szöget zár be. Egy fényes tárgyról, a rendszer által alkotott képek száma:

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4 (3p)

4. Két azonos vékonylencse $C_s = 4\text{m}^{-1}$ konvergenciájú illesztett rendszert alkot. Az egyik lencse fókusz távolsága:

- a. 100cm
- b. 50cm
- c. 25cm
- d. 20cm (3p)

5. Egy fénysugár $i = 45^\circ$ -os beesési szögben érkezik levegőből ($n_{\text{aer}} \cong 1$) egy üvegtömbre, a mellékelt ábrán lévő sugármenettel. A törési szög $r = 30^\circ$. Az üveg törésmutatója megközelítőleg:

- a. $n = 1,65$
- b. $n = 1,50$
- c. $n = 1,41$
- d. $n = 1,25$ (3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

A vékonylencsék képalkotásának a kísérleti tanulmányozására egy optikai padot használnak, amelyre felszereltek: egy tárgyat, egy vékony lencsét és egy ernyőt. A kísérlet alatt változtatják a távolságot a tárgy és a lencse között. A tárgy minden helyzeténél elmozdítják az ernyőt, hogy rajta a tárgy éles képét kapjuk, és megméri a kép magasságát. A mérési adatokat az alábbi táblázatban rögzítették ($d_1 = -x_1$ a tárgy-lencse távolságot jelenti és $h_2 = -y_2$ a kép magasságát jelenti).

a. Használva a lencsék első alapképletét, határozzátok meg a kép-lencse d_1 távolságnak függését a tárgy és a lencse közötti távolságtól egy f fókusz távolságú lencse esetén.

Pozíció	d_1 (cm)	h_2 (mm)
A	24	10
B	18	20
C	16	30
D	15	40

b. Készítsetek egy rajzot, amelyen bemutjátok egy gyűjtőlencse képalkotását. Tekintsetek egy tárgyat merőlegesen az optikai főtegyelre, és a tárgy-lencse távolság a fókusz távolság háromszorosa legyen.

c. Használva a kísérleti eredményeket, számoljátok ki a $d_{1D} = 15\text{cm}$ tárgytávolságra mért lineáris nagyítás és a $d_{1A} = 24\text{cm}$ tárgytávolságra mért lineáris nagyítás közötti arányt.

d. Használva a kísérleti eredményeket, határozzátok meg a $d_{1D} = 15\text{cm}$ tárgytávolságnak megfelelő lineáris nagyítást.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

Egy fénysugár üvegen halad át ($n_{\text{sticlă}} = 1,63$) és elér az üveg és levegő közti határfelületre ($n_{\text{aer}} = 1$), $i = 30^\circ$ beesési szög alatt. A határfelületen végbemegy a fényvisszaverődés és a fénytörés jelensége is. Tudjuk, hogy $\sin 34^\circ 50' 34'' \cong 0,613$.

a. Készítsetek egy rajzot, amelyen feltüntetitek a beeső, visszaverődő és megtört sugarakat, bejelölitek és beírjátok a beesési szöget, a visszaverődési szöget és a törési szöget is.

b. Számítsátok ki a fény sebességét az üvegen..

c. Számítsátok ki a törési szög szinuszát.

d. Határozzátok meg azt a beesési szöget, amelyre a megtört sugár érintőlegesen (tangenciálisan) halad az üveg-levegő határfelületen.